

PLAÇA MAJOR

ANY XVII. Núm 49 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. primavera/estiu 2012

Sidro

Sant Joan 2012

Editorial

Al nostre comentari Editorial del n°44 de PLAÇA MAJOR ens vam referir a una crisi econòmica que ja aquell 2009 afectava de ple el nostre país amb conseqüències devastadores.

Avui volem fer ací algunes consideracions sobre la forma com afecta aquesta crisi al món de la cultura, un àmbit que no podia quedar al marge d'una situació general de penúria i depressió.

Resulta més que evident que la difícil situació econòmica de les administracions públiques valencianes i estatals, tenalades pel deute, les retallades i la caiguda dels ingressos, afecten l'activitat cultural. També se suma a aquesta afectació el difícil futur dels fons que les entitats d'estalvi destinaven a obra social i cultural, tenint en compte que les caixes d'estalvis més importants del País Valencià han desaparegut.

Davant d'aquest panorama, vull repetir el que ja déiem a l'Editorial abans esmentat: No serà fàcil de remuntar aquesta situació, però tampoc no avançarem res deixant-nos endur pel desànim. Malauradament, sembla que la crisi va per a llarg però, malgrat tot, el món ha de continuar rodant, i no hi ha més recepta que tractar d'adaptar-se al que tenim, amb el màxim possible d'imaginació i eficiència.

Sense pretensions d'estar en possessió de cap veritat màgica i sense ànim de ser exhaustiu, em permetré suggerir algunes línies d'actuació que caldria desenvolupar de forma diligent i intel·ligent.

- Establir prioritats i dedicar els escassos recursos a les activitats més rendibles i importants.
- Fer treballar la imaginació en favor de fórmules d'estalvi, cooperació i autofinançament, que facen possibles les manifestacions culturals.
- Pensar que la cultura, com altres coses, també ha de ser sostenible i que, potser, la crisi és una bona oportunitat perquè prenguem consciència que l'Estat no ens ho ha de pagar tot i que cal evitar la cultura sistemàtica del subsidi i la subvenció.
- Això no lleva perquè les administracions facen, en la mesura de les seues possibilitats (que ara, sí, són ben poques), la seua feina de promoció i foment de l'activitat cultural.

Crec sincerament que es tracta molt més de fer una cultura basada en l'esforç i en la creativitat de les persones, que no en les grans inversions i en les infraestructures faraòniques que són part de l'origen dels exorbitants deutes i malbarataments que ens trobem ara cada dia als telenotícies.

Que les fogueres de Sant Joan (que també són cultura, de la bona, de la nostra i a un preu raonable) ens ajuden a purificar les malignitats i obren el seu tradicional efecte benèfic en favor dels nostres anhels col·lectius.

És el que desitjo de tot cor a tota la gran família de PLAÇA MAJOR.

Albert Sánchez-Pantoja

PLAÇA MAJOR

ANY XVII. Núm 49 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. primavera/estiu 2012

Revista quadrimestral

Primavera/estiu 2012

Any XVII, número 49

Castelló de la Plana (Plana Alta)

Tiratge de 450 exemplars

President Vicent de Juan Martínez

Director Albert Sánchez-Pantoja i Domínguez

Consell de redacció

Albert Sánchez-Pantoja

Biel Pubill i Soler

Francesc Rambla i Renau

Institut Ramon Muntaner

Joan Josep Trilles i Font

José Luis Serrano Fabregat

Paül Pascual Cherta

Toni Àguila i Fillol

Assessor lingüístic Josep Vidal Rebol

Fotos Biel Pubill, Manolo Forcadell, Pepe Lorite i arxius de Joanjo Trilles

Portada Jaime Sidro

Idea de portada Xipell

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Gràfiques Color Imprès, S.L.U. - Pol. Ind. Fadrell, nau 75 - 12005 Castelló

Dip. Legal CS-80-96

ISSN 1695-5471

Presentació d'originals

Palau de la Festa, carrer del Riu Sella, núm. 1 - 12005 Castelló

<http://www.fedecas@federaciodecolles.com>

Nota

Plaça Major no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament.

SUMARI

2. **Editorial.** *Albert Sánchez-Pantoja*
3. **José Gargori Vicent.** *El mestre Gargori.* *Joan Josep Trilles*
6. **Semblança de Jaume Sidro, autor de la nostra portada.** *Francesc Rambla*
8. **50 anys de "Nosaltres els valencians".** *Albert Sánchez-Pantoja*
9. **La dolça eina de la nostra festa.** *Joan Josep Trilles*
10. **Corren malos tiempos para la lírica.** *José Luis Serrano*
13. **III Conferències sobre pirotècnia.** *Raül Pascual*
15. **Els jocs en la història.** *Fundació Ramon Muntaner/Biel Pubill*
18. **29é Festival de danses de l'Antiga Corona d'Aragó.**
19. **Cloenda Escola Municipal de Dolçaina i Tabal.**
20. **Xafardecolles.**
22. **Vocavulgarí Coller: lletres "W, X, Y i Z".** *Toni Àguila i Fillol*
23. **Magdalena 2012.**
24. **Nit de Sant Joan 2012.**

Amb el suport de la

 GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

JOSÉ GARGORI VICENT *EL MESTRE GARGORI*

Per Joan Josep Trilles i Font

El mestre Gargori és un home senzill, crític i compromès amb el Castelló que el va veure nàixer fa 72 anys. Autor de més de 100 composicions, gairebé més de la meitat amb molt de castellerisme. Qui no recorda Castelloneries? Mai ha viscut de la música, s'ha guanyat la vida com a comptable. Actualment, ja jubilat dels comptes viu sols per a la música com a director de la Unió Musical Castellonenca i de la Unió Musical del Grau. Acaben de nomenar-lo Guillem de Mont-rodó per la Milícia Templària de la Germandat dels Cavallers de la Conquesta.

* * *

JOANJO- Qui és el mestre Gargori?

JOSÉ- Sóc un home que sempre ha tingut Castelló a l'horitzó, amics dels seus amics i molt compromès amb la música. Pense que he aportat el meu granet de sorra per mantenir viu el moviment bandístic a la nostra comarca.

JJ.- Estàs casat? Com ho porte la teua gent, els teus fills segueixen els teus passos?

J.- Sí, estic molt ben casat, Maria Dolores Rubert, la meua dona, ha estat una gran companya de viatge. Els meus fills no han seguit els meus passos, la meua filla va estar un any al Conservatori però ho va deixar per aprendre anglés, i el meu fill tampoc ha estudiat música, però es secretari i abanderat de la Castellonenca.

JJ.- De molt menut et ve l'afició per la música?

J.- Als deu anys vaig començar estudiant solfeig amb el mestre Eduardo Felip, aleshores director de la Banda Municipal de Castelló, un dels millors mestres que he tingut. Després vaig seguir solfeig i clarinet amb Joaquín Sanchis Miralles, que es el meu mestre. He de dir que a casa meua no hi havia músics, mon pare era cego, venia *iguales*.

JJ.- Conta'ns alguna anècdota de la infància.

J.- N'hi ha una molt bona. Quan vaig començar amb la música, li vaig dir a ma mare que el mestre em tenia mania i que volia deixar la música, aleshores, ella em digué que com el llibre de solfeig havia costat tres pessetes, primer l'havia

Amb la Col·laboració de:

FUNDACION
DAVALOS • FLETCHER
"LA FUNDACION DE CASTELLON"

 ENTREVISTA

d'acabar i després ja en parlariem. Això va fer primordial per mi aquesta decisió. També recorde una altra, ja de joventut, de quan em donaren una beca de l'Ajuntament de Castelló per anar a aprendre saxofon al Conservatori de València i com que no tenia per pagar-me el tren, vaig buscar-me professors a Castelló, vaig estudiar amb Antonio Daniel i José Pérez ja que la beca no donava per a més.

JJ.- Però, era Castelló una ciutat musical?

J.- Doncs sí, tot i que veure a gent que estudiava solfeig i no anava a jugar al futbol era una cosa rara, puc assegurar que a Castelló hi havia bona música, bons mestres. Una cosa sí que vull dir, que mai s'ha confiat amb la gent de casa, sempre ha semblat que els que vénen de fora eren millor.

JJ.- Banda Provincial de Música de la Creu Roja, Orquestra del Teatre Principal, La Roca de Vilafamés, la Plaça de Bous, Círculo Mercantil, Unió Musical Castellonenca i de la Unió Musical del Grau. No has parat, què et va motivar?

J.- Moltes agrupacions, sempre convenint-les amb el meu treball de la Drogueria Catalana. Vaig ser comandant músic de la Banda de la Creu Roja (1965) en jubilar-se el seu director, Marino Marco. També vaig ser director del *Grupo de Danzas de Educación y Descanso* (1966) y fundador de la Rondalla Típica Castellonera (1967), els Llauradors, que vaig haver de deixar per qüestions professionals. També teníem un grup que es deia *La Murga Fadrell Camp*, en fèiem música sense instruments. Vaig ser professor de música a l'*Hogar Sierra Espadán*

(1970). Paco Ruiz em va contractar (1970-1985) com a Cap d'Orquestra del Teatre Principal. També vaig estar a la Banda de Vilafamés (1978-1990). A l'any 1980 vaig fundar la banda Unió Musical Castellonenca. I per acabar, en 1994 vaig organitzar i dirigir l'*Escuela de Educandos del Círculo Mercantil* i al mateix temps l'Escola i Banda de Música del Grau de Castelló.

JJ.- Aleshores no han faltat distincions?

J.- Un dels millors premis va ser representar Espanya amb el grup d'*Educación y Descanso* a la desfilada de la Hispanitat a Nova York (1969). La beca de l'Ajuntament per aprendre saxofon. L'homenatge de la *Junta Central de Fiestas* presidida per Miguel Mulet Ortiz l'any 1979 a la Porta del Sol. Aladroc d'Or 1996, per la creació de la Banda del Grau. Gaiater de l'Any 2007 per la Gestora de Gaiates. Membre Protector de la Confraria de Santa Maria Magdalena el mateix any. I, en les darreres festes la Fundació Municipal de Festes m'ha concedit el Fadri d'Or Honorífic per la meua aportació a la festa de Castelló.

JJ.- Un dia em vas contar que vas tocar la dolçaina a Nova York. Conta'ns com va ser?

J.- Tot i que fa més de trenta anys que no la toque, he de dir que sí, que amb la dolçaina en fa que vaig comprar a València, vaig tocar a la Quinta Avinguda de Nova York en la desfilada de la Hispanitat. I també vaig tocar en el clarinet Rotllo i Canya i l'Himne d'Espanya dins de la Catedral de San Patrici. acompanyat per Juan Sabat a l'orgue.

JJ.- Com estava tot aquest moviment de l'*Escuela de Educación y Descanso*? Creus que es va fer un bon treball?

J.- Crec que sí, era un temps difícil i gràcies a aquesta escola es van recuperar moltes danses i cançons. Hui en dia, hi ha molts referents que vénen gràcies al treball d'aquests anys, han canviat, potser, els promotors, però els protagonistes i la finalitat, segueixen sent el mateixos, recuperar les tradicions de Castelló.

JJ.- Tal com estan les coses, quin futur tenen els moviments musicals? Creus en la professionalitat dels teus músics?

J.- Home ara està complicada la cosa, no hi ha recursos i cada vegada costa més fer música, però per damunt de tot sempre està la il·lusió dels

ENTREVISTA

músics, que són bons professionals, que tot i saber que no viuran mai de la música, mantenen viva la música.

JJ.- Aquesta situació de mancança no et vindrà de nou?

J.- Doncs no, de sempre ens ha tocat buscar-nos la vida, aleshores ara, que a tothom li toca reinventar-se, nosaltres ja fa temps que ho fem, ens toca pagar per assajar.

JJ.- Què em diu de Paco Vicent, Quiquet de Castàlia?

J.- Recorde al Quiquet de Informatives-Musicals-Culturals-Festives-Castellonenques, Castelló no li pagarà mai el que va fer pel nostre poble. Tinc bons records de Quiquet, li vaig compondre les tres sinfonies del programa *Castelloneries*.

JJ.- Ara parlant d'Illescas i Xamberga, els dolçainers del Grau, creus que aquesta gent va dignificar la dolçaina i el tabal?

J.- José María Illescas era molt bon músic. I Xamberga era un artista del tabal. Foren una fita, un espill on poder-nos mirar tots, sempre, amb ells van estar vius aquests instruments a Castelló. La dolçaina i el tabal estaven sempre presents i amb molta dignitat.

JJ.- Introdueixes la dolçaina a la Banda?

J.- Sempre que puc, però amb mesura. La dolçaina és un instrument que ha de tenir el seu espai. Quan cal interpretar alguna marxa mora o cristiana crida a un parell de dolçainers. Per una altra banda, crec que les agrupacions de dolçainers han d'anar pel seu costat, fan molta feina.

JJ.- Creus que la dolçaina té espai als Conservatoris?

J.- Com tots els instruments, a més crec que estava aprovada la seua execució. Cal fer música de dolçaina però amb dignitat i això comporta una bona formació, que es pot donar a les escoletes, però que cal completar al conservatori

com un instrument més.

JJ.- Ets un gran compositor, la teua producció és increïble, veus amb bons ulls la composició per a dolçaina i banda?

J.- Tinc més de cent composicions, la meitat d'elles fan referència a Castelló i per descomptat crec en donar entrada a la dolçaina, si el 1965 vaig compondre *Castelloneries*, també vaig arreglar *D'Énguera a Castelló* i *Entre naranjos*. A més he fet molts arranjaments per introduir la dolçaina a les peces per a banda. En les danses del Corpus una de les sinfonies de *Castelloneries* estan gravades per 2 trompetes, trombó, 3 saxofons, contrabaix, piano, caixa i dolçaina

JJ.- Parlant de composicions, de quines estàs més orgullós?

J.- Totes són filles meues i qui no està satisfet dels seus fills! però potser el pasdoble *Castelloneries*, per ser el primer.

JJ.- Per acabar, com trobes la festa i la música a Castelló?

J.- Crec que estan molt vius, ara a la gent li pega per treballar per les tradicions i la cultura, en un intent d'implicar-se en unes manifestacions ancestrals que ens donen raó de ser poble. Pel que fa la música, tot i que algunes agrupacions bandístiques com les militars han desaparegut malauradament, de moment segueixen subsistint les bandes als pobles per damunt de les mancances i van apareixent cada dia amb més quantitat i qualitat colles de dolçainers i tabaletes que completem el patrimoni musical de Castelló.

Amb la Col·laboració de:

SEMBLANÇA DE JAUME SIDRO, AUTOR DE LA NOSTRA PORTADA

Per Francesc Rambla i Renau

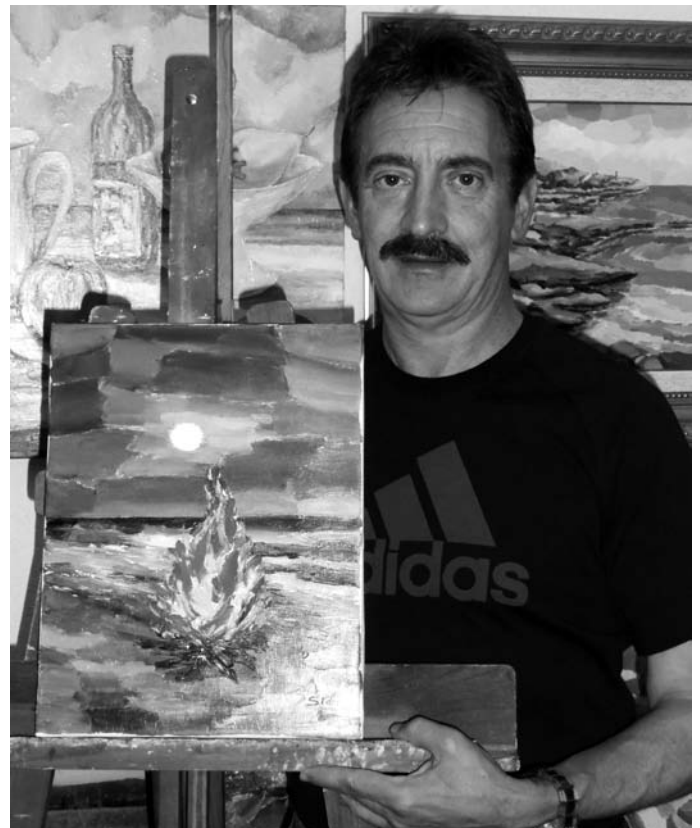
A Jaume Sidro el conec des de l'any 1989, quan vam començar a ser veïns d'estiu, a Benicàssim. Jaume des d'un primer moment va fer palesa la seua afició a la pintura. Tots els veïns sabíem que treballava a la Caixa Rural i que havia estudiat per a mestre.

Ens el primers anys la seua afició el porta a participar en exposicions col·lectives que conclouran en l'exposició col·lectiva "Tres pintores jóvenes" que es realitza al Centre Municipal de Cultura, l'any 1993.

A partir d'aquesta data i a partir del seu treball, sobretot a l'estiu quan té més temps i en alguns caps de setmana, va realitzant exposicions a Castelló amb una periodicitat anual o de vegades bianual. Recorde l'exposició al Torreó Bernat, a Benicàssim, a l'estiu de l'any 1995, a la qual vam anar tots els veïns. L'any següent l'exposició a Castelló, el següent a Vila-real, l'altre a Castelló i així de manera ininterrompuda durant els últims quinze o més anys. Les últimes exposicions les va realitzar al Grau de Castelló a la sala "La Galería" en el mes de juliol de l'any 2007. També, a la sala "Hucha" de Bancaixa l'any 2009 i l'última a "Castalia IURIS" l'any passat.

Ha estat un plaer i una satisfacció anar a totes les exposicions que ha fet Jaume Sidro al llarg d'aquests quasi vint anys.

Als estius sobretot, quan començaven les vacances escolars i fins que conclouien, he vist moltes de les seues obres

com anaven fent-se, com ell les plantejava, com les anava realitzant, com atentament estudiava els efectes del seu pinzell, com les tornava a definir, com a final les rematava i, fins i tot, després del seu emmarcat com resultaven.

Més d'una vegada hem comentat els resultats de la seua pintura, de quins elements havia de remarcar, quines eren les apreciacions dels altres. Ell sempre ha escoltat, però al remat ha decidit amb un criteri clar quina era la seua pintura, la seua visió de les coses i la seua interpretació i plasmació en el llenç.

Jaume Sidro és un pintor autodidacte, que malgrat formar-se en l'Escola de Belles Arts a Castelló, on va aprendre la tècnica de la pintura a l'oli en l'estudi del pintor Porcar Queral, s'ha decantat sempre per buscar el propi segell que faça la seua pintura diferent a les altres, així a poc a poc ha anat consolidant un camí propi, anant provant perspectives, utensilis, tècniques diverses apropant-se a temàtiques diverses en què al final plasmar la seua obra.

ART

D'aquesta manera ha anat definint un estil propi, que en els últims anys es poden definir per l'ús de l'espàtula com a tècnica principal. La investigació de les seues possibilitats d'expressió, el tractament de les veladures, les composicions cromàtiques, la complexitat de traç amb l'espàtula són constants en les seues últimes obres.

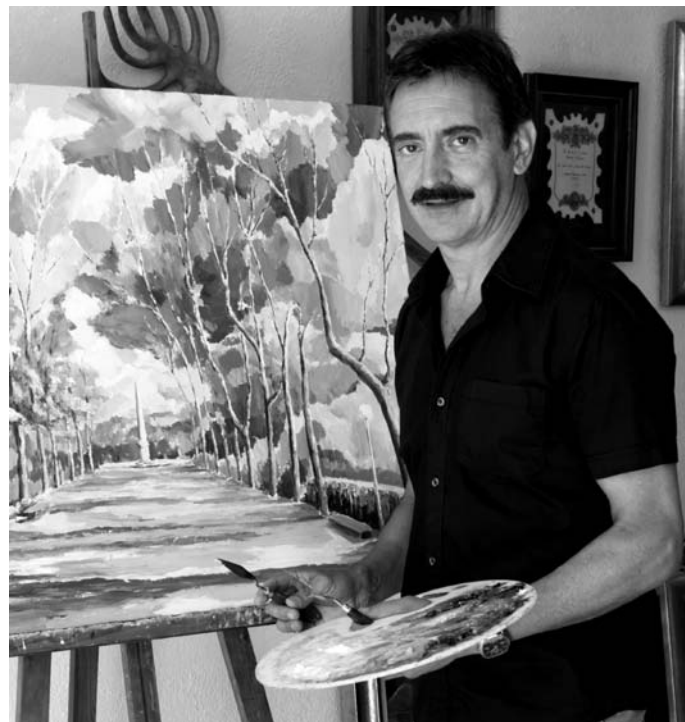
La temàtica dels seus quadres ha estat variada, pots trobar-hi des de paisatges a marines, flors, figures i bodegons. D'aquesta relació sempre m'han agradat els paisatges i les flors, sobretot les sèries sobre els nenúfars.

En tots ells juga un paper primordial el color. Són colors molt vius, amb una gran varietat cromàtica, utilitzant de vegades colors d'una intensitat i cromatisme molt inusual en altres pintors, però que ell sap plasmar amb una composició coherent i amb uns resultats sobtadament prodigiosos.

Sempre que li hem preguntat quins són els seus pintors preferits ens ha dit fonamentalment el mateix. La seua inspiració són sobretot els impressionistes Van Gogh, Cézanne, Gauguin. I si ha d'elegir un espanyol es decantava clarament per Sorolla i la seua llum. Dels pintors de Castelló, a qui més admira i és per a ell un referent, és Joan Baptista Porcar.

De la seua obra pictòrica fa referència Lorenzo Berenguer Palau el 1998, quan l'inclou entre els *Artistas valencianos contemporáneos* i també Keco, l'any 2012, al descriure als *Artistas de Castellón Generación de los años 50 del siglo XX*.

Però Jaume Sidro no sols ha estat un pintor de quadres, també ha participat en diferents propostes a Castelló dins del món de la festa i del còmic. En l'any 1993, junt amb altres pintors de Castelló, aconsegueixen el primer premi de la Generalitat. Jaume aporta dos de les il·lustracions del llibre *El Món del Mite*. També realitza la targeta de Nadal de l'Ajuntament a l'hivern de l'any 2000. Cal recordar

l'adaptació que va fer del llibre de Tombatossals al còmic, *El Món del Mite*, per iniciativa de la Colla del Rei Barbut, amb la col·laboració de l'Ajuntament, en el 75è aniversari de la publicació del llibre de Pasqual Tirado, l'any 2005.

A més, realitza la portada d'un periòdic com és l'extra per la festa de la Magdalena del periòdic *El Mundo* l'any 2006.

Participa com a jurat i promotor d'activitats per als xiquets, com són els concursos de dibuix, en diverses ocasions tant amb la seua Colla "El Rei Barbut", com amb l'associació de veïns "Els Mestrets".

En resum, Jaume Sidro es un excel·lent pintor de Castelló, d'obra ja reconeguda, que encara té molt per mostrar-nos i que segueix il·lusionat amb la pintura, amb el color, les formes, la textura, la llum, com el primer dia. Investigant, buscant camins on expressar-se i donar-se a conèixer.

Desitjaríem que les ocasions de la vida, el treball, li puguen donar més moments, per a poder tindre més temps, i possiblement el tinga prompte, per dedicar-lo a aquesta faceta que tantes satisfaccions ens poden donar, tant a l'autor, com a tots els que admirem la seua obra.

Amb la Col·laboració de:

Bancaixa
Fundació Caixa Castelló

50 ANYS DE “NOSALTRES ELS VALENCIANS”

Per Albert Sánchez-Pantoja

Enguany s’acompleixen els 50 anys de la publicació de “Nosaltres els valencians” (NEV), l’obra més coneguda i més llegida de Joan Fuster, un llibre que marca clarament un abans i un després en la història recent del nostre País Valencià.

La clau de l’èxit i de la gran difusió i eficiència d’aquest llibre rau en el fet que Fuster ens fa pensar el país d’una forma que els valencians no estàvem acostumats a pensar-ne. La lectura de NEV fa prendre consciència de què és aquest país, fins a quin punt ignoràvem d’on veníem i com ens han amagat i manipulat la història de la terra on vivim.

Un altre factor remarcable, a banda del contingut i del missatge del llibre, és l’estil característic de Fuster amb què està redactat. És un estil alhora amè, incisiu i divertit que enganxa i captiva. Tant li fa que parle d’Ausiàs Marc, sor Isabel de Villena o Roís de Corella, ell ho fa entenedor i t’ho passes bé llegint-lo.

A NEV, Fuster no es limita als aspectes històrics, lingüístics i culturals dels valencians, sinó que aporta també una seriosa anàlisi de l’economia, el comerç, el turisme, l’ordenació del territori i altres àmbits del nostre país que es troben en la base dels actuals plantejaments de l’Arc Mediterrani, amb totes les seues infraestructures comunes i la cooperació empresarial que se’n deriven per a aquesta àrea geogràfica.

Al pròleg de NEV afirma Fuster que “aquest llibre exigia un altre autor”, calia una barreja ideal d’historiador i de sociòleg i ell no n’era pròpiament cap d’ambdues coses. Però, ben conscient que si no ho feia ell, no ho faria ningú, va assumir la funció de suplència que ja havia adoptat amb ocasió d’altres dels seus escrits i va tirar endavant. I ho va fer amb l’erudició i amb la capacitat de convicció de qui parla amb coneixement de causa i amb raons plenament fonamentades.

A cinquanta anys de distància de l’aparició d’aquest llibre, els plantejaments que va fer Fuster a NEV

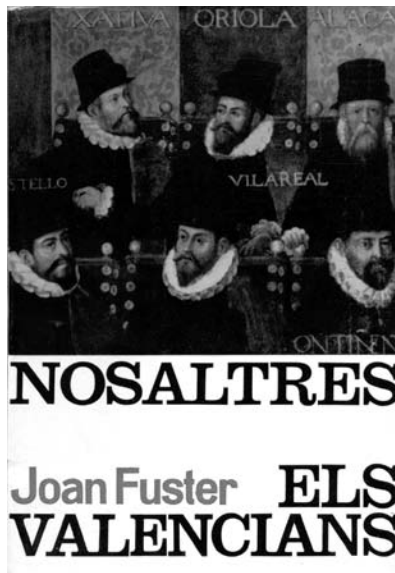
2012
ANY JOAN
FUSTER

continuen sent vàlids. Es pot estar d’acord o dissentir d’algunes de les raons que ell hi exposa, però veus que aquelles raons estan fonamentades i tenen la seua motivació. Ja al seu temps, va lamentar Fuster que NEV no va tenir una crítica intel·lectual sencera i argumentada. Avui hi podem trobar qüestions que el temps obliga a actualitzar, determinats detalls que cal matissar, però res més que tinga entitat per a impugnar el conjunt de l’obra.

I la millor prova del que diem és que la gran majoria dels qui s’han ocupat de glossar la commemoració del cinquantenari de l’aparició de NEV certifiquen que el llibre continua mantenint plenament la seua vigència.

Per totes les raons exposades, recomanem la lectura d’aquest llibre a qui encara no el conega. Descobriran la prosa apassionant de Fuster, que ja per ella sola és un al·licient determinant. Però, sobretot, també descobriran un país, el nostre, vist i analitzat des d’una perspectiva absolutament diferent dels tòpics, les mitges veritats i les manipulacions amb què s’ha tractat d’ocultar la nostra autèntica història i la nostra realitat nacional.

ETNOLOGIA/DOLÇAINA I TABAL

“LA DOLÇA EINA DE LA NOSTRA FESTA”

Per Joan Josep Trilles i Font

Els actes religiosos, tradicionals i culturals marquen l'inici de les festes a la Mare de Déu de la Salut en els dies previs a les processons.

El Museu de la Festa d'Algemesí ens mostra una exposició històrica de la trajectòria de l'Escola Municipal de Tabalet i Dolçaina que es va crear l'any 1974.

Es tracta d'un recorregut per la història de la dolçaina a Algemesí des de la crisi que va patir la presència d'este instrument en les processons a finals dels anys 60 i la seua recuperació a partir de la creació el 1975 de l'Escola Provincial de Dolçaina.

La mostra transcorre al llarg dels 36 anys d'història en què el nostre instrument més tradicional ha recuperat la seua importància en tota la Comunitat Valenciana, gràcies a l'esforç d'alguns algemesinencs que van realitzar des de 1974 una gran labor de recuperació amb l'aplicació de noves tècniques d'ensenyament aplicades a la dolçaina i al tabalet.

Sense música no hi ha festa i en el cas d'Algemesí i de la processó de la Mare de Déu de la Salut no podríem plantejar-nos-ho. La major part de les dolçaines a Algemesí daten dels Llibres de Comptes de la Vila de 1733, que parlen de la liquidació del sou de dolçainers que tocaven en la Festa de l'Escola Provincial de Dolçaina en l'Escola de Tabalet i Dolçaina actual.

Quasi 36 anys en els quals s'han format prop de 1.000 dolçainers a les comarques valencianes. Açò és un fet insòlit

i un referent cultural en tota la Comunitat Valenciana. Gràcies als Algemesinencs que han lluitat per conservar la festa de la qual els dolçainers i tabaletes són un pilar fonamental, aquests són l'ànima de la dansa, els que marquen els passos, els que emocionen al muixeranguer, el treballador i la treballadora i el seu so és el fil invisible que uneix l'espectador i el participant en una comunitat perfecta de sensacions individuals i col·lectives.

La declaració de Patrimoni de la Humanitat a la Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí reconeix, indirectament, el

so ancestral de la «dolçaina», un instrument popular de moda que ha superat la seua crisi i enfila amb força el camí de la normalització.

Tot açò és el que s'ha pogut veure al Museu Etnològic de Castelló en aquesta exposició de Dolçaina i Tabalet, informació i fotografies des dels seus inicis fins al dia d'avui. Ara viatjarà a Vinaròs, Vila-real, Alcoi...

Amb la Col·laboració de:

CORREN MALOS TIEMPOS PARA LA LÍRICA

Per José Luis Serrano Fabregat

Perdonen la llicència d'haver-me apropiat per a encapçalar aquesta reflexió del títol de la cançó del mític grup vigués “*Golpes bajos*” que va ser una referència del pop espanyol dels anys “de la moguda”, allà en “els vuitanta” del segle passat, però és que pensant en el moment que viu la nostra cultura popular, quasi sense pensar m’ha vingut al cap.

Perdonen també que avui em senta trist perquè m’he assabentat de la defunció de dues persones volgudes, també vinculades, d’una manera o d’una altra, amb el món de la cultura popular en el nostre Castelló volgut.

D’una part, Mario Navarro, “*el sastre cabut*”, que era una vertadera institució entre els qui vivim l’ambient de la música en aquell Castelló en què les serenates de maig eren viver de grups que feien de les nits dels dissabtes de la primavera una experiència màgica que els temps nous s’han encarregat d’anar esborrant del nostre panorama cultural. Mario va estar present en moltes iniciatives musicals, entre les quals m’agradaria destacar la seua pertinença al Grup Maig, que va marcar una època en el món cultural castellanenc i l’última, la seua participació en aquest grup d’amics al qual m’honre a pertànyer, que quan arriba el Nadal ix als carrers del centre de Castelló per a cantar i fer cantar nades als vianants. Una cita a la qual ja no va acudir aquest passat any...

D’un altre costat, Pepe Garbí, home de la festa, de les comissions de sector, sempre vinculat amb allò que tinguera a veure amb les nostres tradicions, les nostres festes i les nostres creences. Molt més jove ens ha deixat també i vull recordar-ho, com a pertanyent a la coral del grup de pal·liers de la Mare de Déu del Lledó i com a president de la Gaiata del Cor de la Ciutat, especialment i també pel seu caràcter sempre alegre, sempre col·laborador i compromès.

Són dos bons exemples per a seguir parlant d’allò que m’havia proposat com a tema d’aquesta reflexió que ens ocupa: la cultura popular i la repercussió de la delirant

OPINIÓ

situació econòmica que estem vivint i que afecta d'una forma especial a la continuïtat del camí emprès en els antepenúltims anys per la cultura popular.

Hem passat d'uns temps en els quals tot valia, i també en aquest terreny, en el qual la societat es va implicar al costat dels poders públics, de manera que els patrocinis van fer possible l'arribada a Castelló d'espectacles de primera fila internacional.

I com a seguidor impenitent de la música en tots els seus vessants però de la denominada "clàssica" de forma especial, em servirà l'exemple de la programació que hem gaudit en la nostra ciutat i també en la província, gràcies a l'existència de la societat Castelló Cultural i a la construcció dels auditoris i palaus de congressos de Castelló i Peníscola. És un exemple molt il·lustratiu, encara que no l'únic, per descomptat.

Per Castelló van desfilars orquestres importants, que van delectar a un públic lliurat des que l'orquestra de la Comunitat Valenciana, de la qual és director el prestigiós mestre Lorin Maazel i que s'ha convertit (a colp de talonari) en una orquestra de referència en el panorama mundial, va actuar en l'acte d'inauguració oficial de l'Auditori en 2004.

Solament una mostra dels protagonistes d'aquesta

activitat fins a 2012: l'Orquestra Filharmònica Txeca, Banda Municipal de València, la Chamber Orchestra of Europe amb Maria Joao Pires al piano, l'Orquestra de la Comunitat Valenciana, la Philharmonia Orchestra, Montserrat Caballé, la Jove Orquestra de Castelló, l'Orquestra Simfònica de Castelló, l'Orquestra Simfònica de Melbourne, l'Orquestra Nacional d'Espanya, la London Symphony Orchestra amb Lang Lang al piano, l'Orquestra Simfònica de Sant Petersburg, l'Orquestra Simfònica Nacional de Bèlgica, l'Orquestra Simfònica de Pittsburgh, els Xiquets Cantors de Viena, l'Orquestra i Cors del Teatre Mariinsky de Sant

Petersburg i un llarg etcètera.

Directors de la talla de Zdenek Macal, Zubin Mehta, Charles Dutoit, Lorin Maazel, Oleg Caetani, David Stern, José Pons, Rafael Frühbeck de Burgos, Punxes Steinberg,

Amb la Col·laboració de:

CAIXA RURAL CASTELLÓ

Daniel Harding, Alexander Dmitriev, Inma Shara, Valeri Gergiev, Lan Shui, Gerd Albrecht, i tants altres, així com solistes de la categoria de Montserrat Caballé, Kiri Te Kanawa, Maria Joao Pires, Lang Lag, Yossif Ivanov, Enrico Dindo i molts més que farien la llista interminable.

A Castelló hem gaudit dels millors intèrprets que el món ha donat i això ha estat un gran privilegi que... ara comencem a trobar a faltar. Els moments del "tot val" s'han acabat, afortunadament i tornem a la realitat. Anem a tenir allò que puguem pagar i la caixa no dóna per a més. Això sí, els poders públics, per moltes retallades que es vegem obligats a fer, hauran de seguir tenint en compte que la vida de les persones no solament es compon de coses materials, sinó també d'allò que ens forma culturalment i aquesta és la matèria de la qual s'ocupen els programadors culturals (en molts casos els mateixos poders públics) que ara hauran de tirar mà de la imaginació per a suplir la falta de mitjans.

I en aquest sentit i en la parcel·la que ha sigut el nostre exemple, serà necessari explicar com a peces fonamentals al que tenim "a casa". I la veritat és que, afortunadament, és molt. Els amants de la música clàssica tenim la Banda Municipal de Castelló, un conjunt que, de la mà del fins ara mestre director, Francisco Signes Castelló, ha aconseguit cotes de perfecció com a instrument que la col·loquen entre les primeres de tot l'Estat espanyol.

En el moment en què el mestre Signes diu adéu i gaudeix

del merescut descans professional que li servirà per a seguir component i segur que per a dirigir, com convidat a prestigiosos conjunts, cal agrair el seu treball, callat per magnífic al capdavant de la nostra banda de música.

I el seu substitut al capdavant de la banda, el valleró José Vicente Ramon Segarra, també arriba al faristol carregat d'il·lusions i amb el propòsit que la música no ens abandone a l'estiu: primer al temple del Passeig de Ribalta com a escenari i més tard al del Grau de Castelló, enfront del mar.

I un altre exemple de previsió és el que s'ha estat treballant en els últims anys en l'Orquestra Simfònica de Castelló a través del treball del seu director, l'holandès Henrie Adams. Un home que en els anys que porta al capdavant d'aquesta formació orquestral estable, ha anat elevat gradualment el nivell de les seues interpretacions. Amb el seu concurs la música seguirà viva a Castelló, de la mà de la Societat Filharmònica, la veterana institució castellanenca i del treball de formació de joves i prometedors músics que duu a terme el Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí", amb el conjunt de professors que dirigeix Vicent Campos. La seua orquestra, de la mà del jove i prometedor músic i director borrianenc Salvador Sebastià també és un exemple de treball callat i imaginatiu.

Ho dèiem abans. En temps de crisi, la imaginació al poder.

PIROTÈCNIA

III CONFERÈNCIES SOBRE PIROTÈCNIA COLLA A MITGES · MAGDALENA 2012

Per Raül Pascual Cherta (Colla A mitges)

La formació com a usuari reconegut, segons el que disposa la nova reglamentació pirotècnica, l'anàlisi de les novetats produïdes en el món de la pirotècnia durant els últims mesos, la particular visió que de la pirotècnia tenen en l'illa de Malta i la importància dels nitrats en el cicle de producció d'artificis van ser els arguments principals del III Cicle de Conferències sobre pirotècnia organitzada per la Colla A Mitges amb motiu de la Magdalena de 2012. El cicle d'activitats va concloure amb l'entrega del tradicional premi Masclet d'Argent a Pirotècnia Gironina, la gran triomfadora de la Magdalena d'enguany pel que fa a mascletaes.

José Nebot Peñarroja, director gerent de Pirotècnia Peñarroja i estret col·laborador de la Colla A Mitges, va analitzar les característiques del recinte de focs de Castelló, del qual va valorar *la seua amplitud i versatilitat per al muntatge*. No obstant això, va assenyalar que hi ha un gran inconvenient amb el terratrèmol, ja que *per molt que t'esforces, les retencions estan ubicades en el front del recinte i un terratrèmol clàssic arranca a 60 metres de distància, al fons, amb la qual cosa es produïx una baixada en la intensitat del so que només s'arregla solapant l'inici del terratrèmol amb el final de l'última retenció*.

D'esta manera, Nebot Peñarroja va justificar la seua elecció de disparar un terratrèmol en diverses altures que arrancava des de dos punts diferents. Així mateix, va deixar la proposta de muntar tota la mascletà dins del recinte tancat, deixant el carrer María Rosa Molas com a zona de seguretat i permetent al

públic, que està a la plaça del Primer Molí, acostar-s-hi un poc més. L'efecte de baixada d'intensitat del so entre la retenció i el terratrèmol no seria tan exagerat.

En una altra de les sessions, José María París, de Nitratos París, va explicar el paper que els nitrats juguen en el procés de fabricació d'artefactes pirotècnics. Va reconèixer que la producció per a pirotècnia ha baixat prou per la crisi econòmica, encara que este producte s'empra en altres camps, com la fabricació de paper per a cigarret i l'alimentació.

Per la seua banda, el secretari general de PIROVAL, Guillermo Rodríguez Brunchú, gran expert

Amb la Col·laboració de:

FUNDACIÓ MUNICIPAL DE FESTES
JUNTA DE FESTES DE CASTELLÓ

 PIROTÈCNIA

en les normatives que afecten la pirotècnia va abordar la figura d'*Usuario Reconocido* que es contempla en la nova reglamentació. Rodríguez Brunchú va obrir el debat sobre les responsabilitats que assumeix esta figura quan es fa responsable de l'activitat d'un col·lectiu i va abordar els distints models de formació que s'estan posant en marxa. Així mateix, va subratllar que per a disparar artificis amb l'etiqueta CE no cal estar en possessió d'esta qualificació, sinó complir les condicions d'edat que es marquen. No deixa de ser curiós que en la situació actual *la major part de pirotècnics no tinguen el títol d'usuario reconocido, la qual*

cosa és una gran paradoxa.

La nota internacional de III Cicle de conferències la van posar representants de Malta, els que van explicar que en l'illa *no hi ha una indústria pirotècnica* tal com l'entendem a Espanya, sinó que són *les entitats festives les que fabriquen els seus propis artificis, de mode artesanal i aplicant fórmules que són de cada una de les entitats*. L'exemple seria com si una confraria espanyola entre les seues activitats, tinguera la de fabricar uns focs artificials per a disparar-los únicament el dia de patró o patrona de la confraria.

Estes entitats festives tenen segles d'història i una de les seues branques més importants és la fabricació i tir dels artefactes pirotècnics, produint-se una gran rivalitat entre les diferents associacions festiu-religioses. Esta forma d'entendre la pirotècnia sobreviurà a pesar de l'enduriment de la directiva europea, gràcies a que són una de les excepcions contemplades basant-se en la tradició.

Les activitats relacionades amb la pirotècnia de la Colla A Mitges van finalitzar amb el lliurament del Trofeu Masplet d'Argent a Pirotècnia Gironina, acte que va estar presidit per la Reina de les Festes Maria España.

Detalls sobre l'elaboració del **Masplet d'Argent** (<http://www.folchtello.com/trabajos/maspletargent2011>).

JOCS TRADICIONALS

EL CONGRÉS INTERNACIONAL “ELS JOCS EN LA HISTÒRIA”

Per Biel Pubill i Soler (Institut Ramon Muntaner)

Els dies 18 i 19 de maig han tingut lloc a Móra la Nova i Ascó el Congrés Internacional Els Jocs en la Història i la Diada de Jocs i Esports Tradicionals

Aquest congrés ha estat cloenda d'un programa de quatre jornades d'estudi que s'han dut a terme des de 2008 de manera itinerant en diverses poblacions de Catalunya i amb el qual s'ha donat a conèixer la pràctica i la transmissió dels jocs en diferents etapes de la història en els diversos territoris de parla catalana i territoris propers. El projecte ha anat creixent any rere any amb coherència i rigor i això ha contribuït a l'èxit del congrés.

El congrés ha estat un fòrum d'entitats, organismes, professors, estudiants investigadors interessats en l'anàlisi dels jocs tradicionals des de les més diverses disciplines. Es van presentar 3 ponències, 28 comunicacions lliures, una taula rodona, 8 pòsters-comunicació, 4 llibres i es van poder visitar 4 exposicions, més la retrospectiva dels pòsters presentats els anys anteriors. També hi va haver un espai dedicat a la mostra d'audiovisuals vinculats al joc tradicional.

En total es van inscriure entorn a les 170 persones de diferents procedències: França, Portugal, Galícia, el País Valencià, les Illes... i de diferents col·lectius.

Al llarg d'aquests dos dies es va treballar entorn del joc i l'esport tradicional des de diferents àmbits d'estudi, però també des d'una vessant més pràctica i lúdica a través de les diferents activitats i tallers que es van programar.

El divendres l'activitat del congrés es va desenvolupar en tres espais: Móra la Nova, Móra d'Ebre i Ascó. A Móra la Nova va tenir lloc la inauguració del congrés, la ponència marc i la taula rodona del primer àmbit; a Móra d'Ebre els assistents van poder conèixer l'experiència del Tradijoc i a Ascó vàrem continuar amb les comunicacions de l'àmbit 1, es van presentar diferents novetats editorials vinculades al joc tradicional, vàrem visitar l'exposició "Joguines trencades" de Miquel Àngel Juan i l'experiència realitzada sobre la base d'aquesta exposició amb alumnes de l'Institut de Flix i es va fer un itinerari pràctic pel poble amb el joc com a protagonista i es va tancar la jornada amb l'Orchestra Fireluche.

Dissabte tota l'activitat es va concentrar a Móra la Nova. Es va continuar amb el desenvolupament del congrés i va tenir lloc la Diada del Joc i de l'Esport Tradicional. La Diada es va inaugurar el dissabte a les 11 del matí i es va desenvolupar al Pavelló Firal de Móra la Nova i el seu entorn. Es van realitzar diferents tallers al matí i a la tarda molt participats tant pel públic infantil com per les nombroses persones que s'hi van apropar. També vàrem comptar amb la presència del Mercat del Joc Tradicional format per diferents parades d'artesans.

El balanç del Congrés Internacional Els Jocs en la Història és molt positiu: per les aportacions que s'han realitzat, per la presència d'assistents, pel gran nombre

Amb la Col·laboració de:

 JOCS TRADICIONALS

de persones implicades en els diferents espais i activitats del congrés, per l'assistència de públic en la Diada del Jocs i l'Esport Tradicional, per la bona imatge donada del territori al públic assistent.

L'èxit ha estat possible gràcies a la implicació de moltes institucions, organismes, associacions i persones.

El congrés ha estat organitzat per: el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Institut Ramon Muntaner, l'Ajuntament de Móra la Nova i l'Ajuntament d'Ascó.

Han col·laborat: l'Associació cultural *Lo Llaüt d'Ascó*, l'Associació Europea de Jocs i Esports Tradicionals, les associacions i entitats culturals de Móra la Nova, el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, el Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, el Consell Esportiu de la Ribera d'Ebre, la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana, la Diputació de Tarragona, l'Escola Catalana de l'Esplai de Tortosa, la Fundació Mossén Víctor Sallent de Berga, Ideologies i Societat a la Catalunya Contemporània. URV, INEFC Lleida, l'Institut Escola 3 d'abril de Móra la Nova, el Museu de les Terres de l'Ebre, el Pla Català d'Esport a l'Escola Terres de l'Ebre, els Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre, els Serveis Territorials d'Ensenyament a les Terres de l'Ebre i el *Tradijoc*. VIII trobada de Jocs Tradicionals i populars de la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

Ha estat patrocinat per l'Obra Social "La Caixa" i ha comptat amb el suport de Diari El Punt, Presència i Canal Terres de l'Ebre.

El següent repte és l'edició de les actes del congrés, unes actes que serviran per a completar la col·lecció de

publicacions que sobre el joc tradicional s'han editat aquests anys vinculades a les diferents jornades que s'han realitzat i que s'han convertit en una col·lecció de referència per als investigadors.

Les ponències foren:

- "L'Association Européene des jeux et Sport Traditionnels, réseau européen des jeux et sports traditionnels - Expériences et perspectives pour une voie alternative, entre sport et culture", a càrrec de Guy JAOUEN, investigador, president de l'AEJST i de l'ITSGA
- "*Europa Ludi*, el concurs internacional de creadors de jocs de la fira *Jugar x Jugar*", a càrrec d'Andrea CANELO. Ajuntament de Granollers.
- "Col·leccionar emocions, difondre patrimoni. Els col·leccionistes i els museus dels jocs i dels joguets públics i privats a Catalunya", a càrrec de M. Carme QUERALT. Museu de les Terres de l'Ebre.

Els àmbits, taules redones i comunicacions foren les següents:

- **Taula redona. Els jocs en el segle XXI: noves tecnologies i ensenyament** amb les intervencions de: Xavier SUÑÉ, CRP del Tarragonès; Narcís PARÉS. UPF; Inma MARÍN, *Marinva, Ludomecum*, URL. Modera: Pere LAVEGA. INEFC Lleida.
- **10 anys jugant.** Lourdes RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ. Mestra d'Educació Física a la ZER Ports-Algars.
- **El Seminari de Formadors/es d'Educació Física de les Terres de l'Ebre: la inquietud per a elaborar eines pràctiques a l'aula.** Seminari de Formadors d'Educació Física de les Terres de l'Ebre.
- **Rodajoc, l'experiència del joc sense fronteres. 16 anys d'una trobada de l'alumnat de Cicle Mitjà de les escoles del districte per conèixer practicant jocs motrius d'arreu del món.** Cristina GARCIA MORENO i Ramon PEDRET VENTURA. Grup de Mestres d'Educació Física de Ciutat Vella, Barcelona.
- **Juego tradicional y educación de conflicto.** Unai SÁEZ DE OCARIZ. INEFC Lleida
- **Educar competències emocionals a través dels jocs tradicionals.** Pere LAVEGA. INEFC Lleida.
- **Àmbit 1. Jocs, comunitat, festa, turisme i ensenyament no formal.** Modera: M. Carme Jiménez, Institut Ramon Muntaner.
- **Promocionar el patrimoni a través de jocs de tauler. L'exemple d'Ascó.** Josep Maria RADUÀ SERRA. Associació Cultural Lo Llaüt.
- **El joc de la nit dels morets a Sant Mateu.** Samuel

JOCS TRADICIONALS

ROCA BEL. Associació Cultural La Tella.

- **Jogo e festa: a expressão lúdica do Caqueiro no Carnaval em Santa Comba Dão.** P. C. ARAÚJO; A. R. F. JAQUEIRA; M. P. G. R. ABREU. FCDEF – Universitat de Coimbra.
- **Presència de la cultura lúdica en els rituals funeraris: els jocs de vetlla.** Jaume BANTULÀ JANOT - Universitat Ramon Llull. Andrés PAYÀ RICO – Universitat de València.
- **Àmbit 2. Les dimensions patrimonials del joc: cultura material i cultura immaterial.** Modera: Joan ORTÍ. UJI i Institut Manuel Sales i Ferré d'Ulldecona.
- **Història del joc de daus fins a l'Edat Mitjana: evolució d'aquest joc fins a l'època medieval.** Roger BENITO. Institut d'Estudis Pedenesencs.
- **Chugar a pilota. Patrimonio oral e inmueble del juego tradicional de la pelota mano en el Somontano de Barbastro (Aragón).** Felix A. RIVAS.
- **Expressions, dites i refranys quotidians que utilitzen el jocs tradicionals.** Joan ORTÍ FERRERES i Samuel ROCA BEL. Associació Cultural La Tella.
- **Análise histórica da visão dos intelectuais portugueses sobre a prática dos Jogos Tradicionais ao longo dos tempos.** P. C. ARAÚJO; A. R. F. JAQUEIRA; M. P. G. R. ABREU. FCDEF – Universitat de Coimbra.
- **L'aprenentatge de l'artesanía de la pauma: d'una estratègia de supervivència a una activitat lúdica.** Pepa SUBIRATS ROSIÑOL. Museu de la Pauma de Mas de Barberans.
- **Nou impuls de les manifestacions culturals a Castelldefels en base als jocs i la història local.**

Josep Rafael ILLA. Centre d'Estudis Històrics de Castelldefels.

- **Temàtica lliure.** Modera: Biel PUBILL. IES Flix i Associació Cultural Lo Llaüt i CERE.
- **Els jocs de pilota al Prat de Llobregat als segles XVIII i XIX.** Jordi RAMOS RUIZ
- **El colpbol, esport educatiu.** Juanjo BIENDICHO BENLLIURE. Assessor esportiu d'escoles de València. CEFIRE Sagunt.
- **Els jocs d'arreu del món a partir de l'experiència dels Erasmus de l'UJI.** Joan ORTÍ FERRERES. Associació Cultural La Tella.
- **Os jogos tradicionais como veículo de promoção de interculturalidade.** M. D. M. RODRIGUES; C. SILVA, C; A. R. F. JAQUEIRA; P. C. ARAÚJO. Escola Básica nº 2 da Lousã /FCDEF-UC.
- **El treball de camp en la recol·lecció de jocs tradicionals que utilitzen la música en el seu desenvolupament.** M. Antònia PUJOL SUBIRÀ.
- **Les publicacions relacionades amb els jocs a les Terres de l'Ebre.** Biel PUBILL. Institut de Flix i Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre.
- **Recuperació de birles a Rasquera.** Joan FARNÓS. Grup Cultural Rasquera.

Amb la Col·laboració de:

29é FESTIVAL DE DANSES DE L'ANTIGA CORONA D'ARAGÓ

El passats 11, 12 i 13 de maig s'ha celebrat a Castelló la 29a edició del "Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó".

Durant tres dècades aquest Festival ha format part del panorama cultural de la ciutat de Castelló.

Aquesta cita, que té lloc en el mes de maig, té com a objectiu fomentar la identitat cultural de la nostra ciutat a través de folklore. Aquesta cita és també una convocatòria que recupera l'esperit cultural i històric de l'Antiga Corona d'Aragó, en invitar cada any a un grup de danses de tots els territoris que van conformar aquest domini històric i a un grup representant de la resta d'Espanya, va comentar, Vicent Sales, regidor de Cultura.

Els grups participants han estat: El "Sarau Alcudienc" de l'Alcúdia (Illes Balears), "L'Esbart Maragall" (Catalunya), "Peña Calandina - El Cachirulo" de Calanda (Aragó); Grup de Danses "El Realenc" de Xulilla (Comunitat Valenciana); Colla de Dolçainers "La Degollà" d'Alcoi (Comunitat Valenciana), "Gruppo Folk Sant Paolo di Monti" de Sardenya (Itàlia) i Grup de

Danses Nostra Senyora de Covadonga de Torrelavega (Cantàbria). També hi va haver la presència de luthiers i la participació dels grups locals Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, El Grup Tràivola, Escola de Dansa Castelló i el Grup Ramell.

El Festival s'inicià el divendres 11 a les 22:00 hores amb la tradicional hissada de la senyera al Teatre Principal, continuà el dissabte pel matí amb la Fira de Luthiers i Aplec de dolçaina i tabal i la recepció oficial a les diferents delegacions al Saló de Plens de l'Ajuntament. Dissabte per la vesprada es va fer la cercavila dels grups participants pels carrers de la ciutat fins a la plaça Major, on se celebrà la segona jornada del festival. I el diumenge de bell nou a l'escenari de la plaça Major es celebrà la tercera jornada amb la participació dels grups de dansa.

Cal dir que el mestre i dolçainer, Xavier Richart, va intervenir en l'actuació del Grup Tràivola, fent el deler dels dolçainers presents. També el món de la dolçaina i el tabal gaudiren dels luthiers *Dolçaines Aliaga, Els Bessons, Òscar Espinós, Paco "El bessó" i Dolçaines "Paco Escudero"*.

CLOENDA CURS 2011/2012 ESCOLA MUNICIPAL DE DOLÇAINA I TABAL DE CASTELLÓ

El divendres 1 de juny l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló (EMDiT) celebrà el Concert de Cloenda del curs 2011/2012 a les 20:00 h a la plaça Major amb la participació de 12 agrupacions i escoles de dolçaina i tabal de la nostra ciutat.

Els grups participants, a partir de les 19:30 h feren diferents cercaviles des de les places de les Aules, de l'Olivera, del Real i de Borrull omplint amb el so de la dolçaina i el tabal els carrers de Castelló.

L'acte va estar presidit per les reines de les festes, Maria España i Carla Collazos, bressolades per la gent de la festa i regidors municipals.

Les agrupacions participants foren:
Escola Dolçaina i Tabal "El primer Molí"
Colla Dolçainers i Tabaleters del Grau
Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló
Colla dolçainers i tabaleters "El Soroll"
Colla Dolçainers i Tabaleters "El Fadrí"

Grup de Dolçaina i Tabal "El Gínjol"
Grup Dolçaina i Tabal "Gaiata 15 Sequiol"
Colla Dolçainers i Tabaleters "Xaloc"
Colla Dolçainers i Tabaleters de Castelló
Colla Dolçaina i Tabal "Verge del Lledó"
Colla Dolçainers i Tabaleters "Castàlia"
Grup de Dolçaina i Tabal "Xarançaina"

Cal dir que en el Curs 2011/2012 han estat matriculats 65 alumnes, 45 dolçaines i 20 tabals. Durant aquests 17 anys de funcionament de l'EMDiT han passat més de 500 músics que han nodrit les diferents agrupacions de Castelló.

Amb la Col·laboració de:

XAFARDECOLLES. Notícies íntimes del món de les Colles

- La Colla *A la marxa* va guanyar el **Concurs de Carros Engalanats Magdalena 2012**, el segon premi va ser per *Anem de borrasca* i el tercer per a *La botifarra calenta*. Els premis van ser lliurats per la Reina Maria España Novoa.

- **Lliga de Futbol Sala** organitzat per la Colla *Botifarra* i la Federació Colles de Castelló

➤ Classificació:

1r *MALFAINERS*

2n *PORRONES*

3r *XALEM*

➤ Màxim golejador: Jordi Estrada núm. 9 *PASTORET*.

➤ Equip menys golejat: Colla *Malfainers*

➤ Premi a l'esportivitat: Colla *Nostra*.

- **Andrés Bort Bort** ha estat elegit de bell nou president de la Federació Gestora de Gaiates. Li enviem la nostra més sincera enhorabona.

- La Colla *Xaloc* el passat 21 d'abril oferí un sentit pasdoble a **Laura i Félix** el dia del seu casament, la parella de noucasats el ballaren emocionats. Per cert la cerimònia la va fer el nostre company Joanjo Trilles.

- També volem desitjar sort als nous presidents de gaiata: **Roberto Blasco** a la Gaiata 4 L'Armelar; **Domingo Morilla** a la Gaiata 8 Portal de l'Om; **José Miguel Sidro** a la Gaiata 11 Forn del Pla; **Eloy Soria** a la Gaiata 14 Castàlia; **Lidón Candel** a la Gaiata 16 Rafalafena; **Julio Hernández** a la Gaiata 17 Tir de Colom... Enhorabona a tots

XAFARDECOLLES

- **Vicent Pau Serra** va rebre un sentit homenatge per part dels Dansants del Corpus de Castelló el dissabte 9 de juny. Per cert, el cabut que l'homenatjà era la seua gran amiga, Paquita Roca.

- El jove **Xavier Causanilles Fabregat**, una edició més, ens delectà amb el Concert per Sant Joan al Teatre Principal. La seua direcció i compromís mostren que instruments com la dolçaina han de tenir el seu espai amb dignitat.

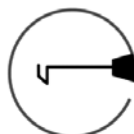

- El passat 2 de juny l'alcalde de Castelló, Alfonso Bataller, lliurà els premis **Valencià de l'Any** de la Fundació Huguet, que en la present edició han recaigut en la cançó, en la poesia cantada de Pau Alabajos, i a la difusió i el treball de l'Escola Valenciana.

- En el darrer Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó el mestre i dolçainer, **Xavier Richart**, va intervenir en l'actuació del Grup Tràivola donant suport a aquesta nova agrupació

escola autonòmica
jocs tradicionals

- L'Associació Arrels d'Estivella (València) lliurà el passat 2 de juny en la Casa de la Cultura d'Estivella el **Premi de Recuperació de Patrimoni** a l'Escola Autonòmica de Jocs Tradicionals de la FJET-CV per la seua tasca en la recuperació i difusió dels jocs tradicionals

Amb la Col·laboració de:

UNIVERSITAT
JAUME•I

VOCAVULGARI COLLER

Nota de la redacció: Aquesta redacció no es fa responsable del contingut d'aquest *vocavulgar*, tot i això anima a tothom que el trobe a les seues mans que sàpiga entendre amb bon humor el sentit i l'aportació que pretén fer. Així mateix, qui puga aportar més definicions, que ens les facen arribar per correu al carrer Palau de la Festa, carrer del Riu Sella, núm. 1 - 12005 Castelló, fent referència a la revista "Plaça Major" o per correu electrònic a fedecas@federaciodecolles.com.

Ara, seguim endavant, amb les lletres "W", "X", "Y" i "Z" amb text de Toni Àguila.

Per Toni Àguila i Fillol

W

- **WC.** Sigles d'origen anglés que marquen als caus el lloc on s'ha de buidar el Whisky Calent.

Z

- **Zzzzzzzzz!**. Onomatopeia que emeten els collers després del Magdalena Vítol.

X

- **Xafarder / a.** Boca-solta malintencionat.
- **Xapa.** (Veure Insígnia) Llandeta multicolor, argentada o daurada que pobla densament les bruses d'alguns festers, que mai no han sigut condecorats.
- **Xaranga.** Grup de músics? totalment ebrissos que fan soroll amb els seus instruments acompanyant la colla als bous o la desfilada final.
- **Xocolate.** Beuratge líquid que venen les xurreries ambulants durant la Magdalena i que provoca irremissiblement malalties gàstriques, fet que propicia el trànsit intestinal ràpid i veloç.

Y

- **Yoyismo.** Epidèmia psiquiàtrica que afecta els protagonistes de la festa, consistent en una inflamació desmesurada de l'ego.
- **Yu-yu.** Sensació parapsicològica que afecta als collers la vespra de la Magdalena.

Amb la Col·laboració de:

FIRA I FESTES DE LA MAGDALENA 2012

Vicent Ballester, Pregoner

Pregó Magdalena

A la marxa 1r premi Concurs Carros Engalanats

Romeria de les Canyes

Pregó Infantil

Paelles del Rei Barbut

Homenatge Dolçaina i Tabal El Fadri

Mostra gastronòmica 2012

Ofrena a la Lledonera

FESTES D'INT

El Centre Jove

INTERNACIONAL

* ÀMBITO cultural

Organitzen:

Patrocinen:

PROGRAMACIÓ

15 de juny

Concert per Sant Joan

20:30 h **Teatre Principal**

- Concert a càrrec de metalls i del Grup de Dolçaina i Tabal "Xarançaina"

16 de juny

Planetari del Grau de Castelló Visita didàctica

18:30 h **Visita al Planetari**

- Veure les diferents exposicions
- Sessió guiada per **Jordi Artés**

19:15 h **Animació "Entre pitos i flautas"**

- A càrrec de **MUSSENNACITU**

19 de juny

Presentació

12:00 h **Llibreria Babel**

- Presentació número per Sant Joan de la revista Plaça Major

20 de juny

Roda de premsa i presentació

11:00 h **Ajuntament de Castelló**

- Presentació dels actes de la Nit de Sant Joan
- Pla logístic de la Policia Local per a la Nit de Sant Joan

23 de juny

Nit de Sant Joan a la platja del Gurugú

20:00 h **Concurs de coques de Sant Joan**

- Presentació davant de l'entaulat de l'orquestra (primera mitja lluna).
- Lliurament dels premis

20:00 h **Lliurament Trofeus II Torneig de Pàdel Federació de Colles "Nit de Sant Joan"**

21:00 h **Sopar de pa i porta**

- Per Ferrandís Salvador, des de la rodona del camí de la Plana fins al riu.
- Cada grup o colla porta el seu sopar.
- Entrada a l'aparcament central fins a les 21:00 hores

22:45 h **Fogueres i Dimonis**

- Cercavila per l'avinguda Ferrandís Salvador a càrrec de **BOTAFocs**, ball de dimonis. Encesa de la foguera.

23:45 h **Música en la primera mitja lluna**

23:59 h **Primer Bany**

23:59 h **Castell de Focs i més música**

Col·labora

AJUNTAMENT
Cultura

Passió x

CASTELLÓ

